VOCEA POPORULUI

SĂPTĂMÎNAL AL SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Fondat în februarie 1990

MARȚI, 7 iulie 1992, Nr. 26 (117)

Prețul 1 rublă

TESTAMENTUL lui Ștefan cel Mare

(FRAGMENT)

Ștefan cel Mare, așa cum scrie Grigore Ureche, a murit într-o zi de marți, la 2 iulie 1504, în scaunul său domnesc de la Suceava, după ce a domnit 47 de ani, 2 luni și 3 săptămîni și a făcut 44 de mănăstiri și biserici în toată Moldova.

...Trăim vremuri tulburi. Din toate părțile fiare gata de pradă se uită cu ochi pohticioși către biata țară a Moldovei. Eu și cu boierii și răzeșii mei am făcut tot ce mi-a stat în putință și am apărat-o, pe unde cu cuvîntul, pe unde cu sabia, de dușmani. Iar dușmanii ei sînt mai ales vecinii ei. Care vor să-și mărească țările pe seama Moldovei. Care nu s-ar da în lături să se lățească peste noi. Și leșii jinduiesc să vă aibă birnici. Să vă facă pe cît se poate mai curînd catolici. Ca și ungurii, care visează mereu gurile Dunării. Și care se visează grofi în țară străină, iar bieții moldoveni să le fie slugi și datornici. Și tătarii nu s-ar da în lături s-o prefacă într-o pășune pentru caii lor sirepi. Și cazacii care ajung din stepa zaporojană pînă aici cu gînd să se bată cu păginul pentru credință, dar se întorc înapoi cu turme și herghelii de-ale moldovenilor. Și rusul care a început să se lățească în toate părțile, dintr-o țărișoară mică devenind o țară cu întinderi mari, pe contul vecinilor. Și turcul care a cuprins atîta lume. Toți ne-ar vrea vasali și birnici. Și dacă tu, fiule, și voi, boieri dumneavoastră, veți vedea că nu puteți ține țara, cum am ținut-o eu aproape jumătate de secol, și-ți vedea că n-aveți încotro, să o închinați, da să n-o închinați oricui. Dacă vreți ca fiii și nepoții voștri să mai vorbească în limba noastră, să nu o închinați vecinilor — nici leșilor, nici ungurilor, nici muscalilor că aceștia, dacă vin, nu se mai duc din țară și sub diferite pretexte au să vă treacă la altă credință și au să vă impună să le vorbiți limba, și jugul vă va fi dublu. Vă vor dovedi lesne și vor găsi și argumente că sînteți unguri sau slavi, că graiurile lor sînt mai mobile și viața lor e mai aleasă. Și nu veți fi stăpîni în casa voastră. Și vă veți simți străini în țara moșilor și strămoșilor voștri. Și străinii vă vor numi pe voi «venetici» și nu vă vor mai lăsa să vă ridicați fruntea din țărînă. Din toți — cel mai tare astăzi e turcul. Aș vrea să vă știți liberi. Dar dacă veți vedea că nu vă puteți păstra libertatea, și gura mea spune acum ceea ce n-ar vrea să rostească niciodată: să vă închinați celuia cu care m-am războit dintotdeauna: turcului, că acesta nu cumpără moșii în țară străină, nici moschei nu zidește și nici altă limbă decît turca n-are dreptul să învețe. Și fiind Turcia prea departe, ea nu va dori niciodată să se mute în Moldova, ca unele neamuri de la nord care caută regiuni mai călduroase și pămînturi mai roditoare. Veți plăti birul umilitor pînă veți găsi forțe în voi să scuturați jugul nesuferit. Și aș dormi la locul meu de veci împăcat, dacă aș ști că nu mi-ați ascultat sfatul, și cu sabia în mînă v-ați apărat libertatea. Cum au făcut-o părinții voștri. Eu am ostenit. Și plec să mă culc. N-aș vrea să dorm somn greu, însoțit de coșmaruri. Aș vrea să dorm somnul cel de veci împăcat. Asta e ultima rugăminte a celuia care v-a fost mai mult decît Domn, v-a fost un părinte...

DECLARAȚIA

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA, DL. MIRCEA SNEGUR

Poporul moldovenesc trece prin momente tragice ale istoriei sale. Dezmembrarea U.R.S.S., profundele transformări de ordin social-economic decurg dureros, trezind ura și agresivitatea celor care doresc cu orice preț să ne readucă în lumea totalitarismului și obscurantismului.

În fiecare zi mor oameni, se distrug orașe și sate, crește torentul refugiaților. În aceste condiții, pentru conducerea Moldovei, pentru colegii noștri din Comunitate nu există sarcină mai importantă decît încetarea vărsării de sînge, căutarea unui compromis rezonabil. Rezultatele întîlnirii de la Moscova cu Președintele Rusiei, Boris Elțin, le-a trezit mari speranțe oamenilor noștri de pe ambele maluri ale Nistrului. S-ar părea că și ziariștii de la compania de televiziune «Ostankino» ar trebui să evite în aceste zile oglindirea unilaterală, tendențioasă a evenimentelor, să stimuleze năzuința spre încetarea focului și spre dialog.

Din păcate, compania menționată nu și-a schimbat nici în aceste zile, grele pentru noi toți, stilul de reflectare a evenimentelor din Moldova. Aproape că ne-am obișnuit cu faptul că, prin reportajele lor de la Tiraspol, ziariștii ei, neacreditați în țara noastră, au creat pentru zeci de milioane de telespectatori o asemenea imagine, încît se formează impresia că există încă un stat moldovenesc pe malurile Nistrului, chipurile creat în scopul apărării populației ruse. Afară de aceasta, cu ajutorul unor procedee ziaristice departe de a fi oneste, în întreaga lume se propagă chipul unui dușman și agresor în persoana Moldovei, țară care niciodată în istoria sa nu și-a atacat vecinii și care nu are nici un soldat pe teritorii străine. Oricît ar fi de ciudat, prin bunăvoința companiei ruse de televiziune, în rolul de pacificatori și apărători ai poporului apar consilieri și dirijori de nuanță roșie-brună, care, în răgazurile dintre provocările pe care le pun la cale în raioanele de est ale țării noastre, asaltează compania «Ostankino», pentru a o curăți de «cosmopoliți și alte elemente burgheze».

Ne uimește altceva. În fiecare seară, cu o perseverență demnă de invidiat, de pe ecran se varsă torente de minciuni sfruntate și amorale. Insinuările despre participarea la conflict a voluntarilor și piloților români, pe care nimeni nu i-a văzut nicăieri, despre folosirea de către partea moldovenească a tancurilor și altor tipuri de arme care lipsesc în arsenalul nostru, alte falsificări, umflate prin prezentarea selectivă și unilaterală a imaginilor cu victimele conflictu-

(Continuare în pag. 2)

O ȘTIRE EMOȚIONANTĂ

Sosită din partea domnului Tudor Panțîru, reprezentant permanent al Republicii Moldova la sediul din New York al Organizației Națiunilor Unite.

În telegramă se spune:

«În ajunul canonizării Marelui Ștefan, Dumnezeu fiind probabil satisfăcut de acest act de dreptate, și-a întors puțin fața spre multpătimitul nostru popor. Azi seara, 1.07.92, Senatul american a votat Amendamentul Preessler intitulat «Cu privire la Libertate pentru Moldova».

Astfel, S.U.A. încep o nouă etapă în politica lor față de Moldova, politică de susținere.

Deci, felicitări cu această ocazie».

CONSTATARI

Lebădoiul roșu

● NE VA SCOATE OARE DIN IMPAS GUVERNUL SANGHELI? pag. 2

● SITUAȚIA PE PIAȚA MUNCII ȘI MĂSURILE DE COMBATERE A ȘOMAJULUI pag. 3—4

● CONSTATĂRI PENTRU ARHIVĂ pag. 4—5

● HAINE NOI CU GĂURI VECHI pag. 7

DECLARAȚIA

PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA, DL MIRCEA SNEGUR

(Urmare din pag. 1)

lui tragic, constituie o discreditare agresivă și necinstită a politicii noastre de stat, stimulînd neîncrederea între partenerii din C.S.I. In același timp, sînt trecute sub tăcere bestialitățile și batjocurile, confirmate documentar, ale dictaturii militare de la Tiraspol față de locuitorii pașnici, participarea la conflict a armatei a 14-ea. Un exemplu al lipsei de interes din partea companiei «Ostankino» pentru inițierea unui proces de negocieri este oglindirea superficială a brifingului meu despre întîlnirea cu Președintele Rusiei, unde am căzut de acord să acționăm ca garanți ai încetării focului și totodată, atenția sporită față de declarațiile fără drept de apel ale comandantului armatei a 14-ea generalul Lebedi, care discreditează în ochii întregii lumi eforturile celor doi șefi de stat.

Aș vrea să atrag atenția opiniei publice asupra faptului că afirmațiile provocatoare ale generalului Lebedi, care se înscriu de minune în contextul războiului informațional declanșat de compania de televiziune «Ostankino», nu sînt altceva decît o încercare de justificare morală a unui eventual atac armat împotriva celeilalte părți a statului nostru, reprezentînd acțiuni îndreptate spre menținerea tensiunii.

In aceste condiții, este profund amoral faptul că, practic, compania de televiziune «Ostankino» nu reacționează la dezmințirile noastre. Avem tot temeiul să declarăm că minciuna a devenit pentru ea un instrument conștient de realizare a politicii celor mai conservatoare cercuri revanșarde.

Sper că poporul nostru, cu ajutorul forțelor democratice din Rusia, al Președintelui ei, Boris Elțin, al liderilor altor țări, va găsi destule forțe morale pentru a depăși această situație critică. Știm că de partea noastră sînt toți oamenii de bună credință, toți cei care doresc, omenește, soluționarea pașnică a conflictului. Dar îi cunoaștem și pe cei care atîță focul războiului civil, semănînd ură și neîncredere. Oricît ar fi de trist, în primele rînduri ale acestor forțe obscure se află astăzi compania de televiziune «Ostankino».

APELUL «FRĂȚIEI» ROMÂNEȘTI

DOMNULUI BORIS ELȚIN, PREȘEDINTE AL FEDERAȚIEI RUSE

Domnule Președinte,

În numele conducerii Confederației Sindicatelor Independente «Frăția» și al celor aproape un milion de membri ai săi, vă exprim regretele noastre cele mai profunde în legătură cu intervenția ilegală și fățișă a unităților armatei a 14-ea aflate sub jurisdicția Federației Ruse în afacerile interne ale Republicii Moldova, stat independent și suveran, recunoscut pe plan internațional.

Protestăm împotriva implicării acestei armate în acțiunile destabilizatoare ale separatiștilor sprijiniți de elemente străine care împiedică soluționarea politică pe cale pașnică a situației din estul Republicii Moldova și pun în pericol pacea și stabilitatea în zonă.

Angajarea în conflict a armatei a 14-ea are ca efect pierderea a sute și mii de vieți omenești, în special din rîndurile populației, mari distrugeri materiale, obligînd totodată mii de familii să-și părăsească căminele.

Exprimăm, de asemenea, protestul nostru vehement și indignarea cu privire la atrocitățile comise în ultimele zile de către cazaci și gardiști în rîndurile populației pașnice.

Confederația Sindicatelor Independente «Frăția» speră că prin voință și luciditate politică pot fi găsite soluții de reglementare pașnică a situației din răsăritul Moldovei, premisa hotărîtoare constituind-o în acest scop retragerea neîntîrziată și necondiționată a unităților armatei a 14-ea de pe teritoriul Republicii Moldova.

Avem convingerea că înfăptuirea acestui deziderat ar constitui elementul decisiv în soluționarea situației, un primpas în acest sens fiind făcut la întîlnirea la nivel înalt a conducătorilor Rusiei, Moldovei, Ucrainei și României din 25.06. 1992 de la Istanbul.

Dorim să credem în receptivitatea Dumneavoastră la acest mesaj pe care îl adresăm din partea membrilor Confederației Sindicatelor Independente «Frăția»

Cu stimă,

Miron MITREA,
Președintele Confederației Sindicatelor Independente «Frăția».

NE VA SCOATE OARE DIN IMPAS GUVERNUL SANGHELI?

Guvernul Muravschi a plecat. În amiaza zilei de 30 iunie pentru el soarele ajunsese la chindie, ca numai după o zi să răsară pentru prim-ministrul Sangheli.

Așadar, în numai doi ani în vîrful piramidei puterii de stat s-au succedat acei care intraseră împreună în același guvern: «radicalul» Mircea Druc, «moderatul» Valeriu Muravschi și «conservatorul» Andrei Sangheli.

Executivul precedent n-a fost la înălțimea misiunii ce-și luase, ceea ce avea să atragă critici aspre. Ne va scoate oare din impas noul guvern? E o întrebare care iscă patimi în țară.

Care ne este șansa? Să nu ne grăbim a trage concluzii. Schimbările de păreri și alianțe sînt consecințele îndelungatelor procese de gestație pe care le traversăm și care au cuprins viața politică și economică. Plămădite din două mentalități, două curente — al oamenilor vechi, al trecutului, al celor ce credeau că se vor menține încă, și acei ce luptă să întroneze cît mai repede noul regim social — fostul executiv și organele lui locale n-aveau sorți de izbîndă în situația în care instabilitatea și haosul cuprindea noi sfere, afectînd toate domeniile de activitate. Apatia, aproape că generală, intrigele celor dornici să ocupe funcții și corupția s-au întins într-o societate a freneziei liberaliste. Instabilitatea guvernamentală e și o urmare a lipsei unei forțe politice, sociale influente ce ar putea fi sprijinul de nădejde al puterii. E o stare ce n-a fost depășită. Așa că răsturnările de alianță vor continua. Guvernul Sangheli e un guvern provizoriu, o recunosc înșiși deputații agrarieni prin concursul activ al cărora a fost promovat actualul prim-ministru, orice altă candidatură fiind respinsă.

Ce ne propune, deci, prim-ministrul Sangheli? Programul de activitate a fost expus în linii prea generale, astfel că e imposibil de a face o concluzie fără a evita riscul de erori în aprecierea noului guvern. Din luarea de cuvînt succintă putem concluziona doar că direcțiile prioritare vor fi: luarea unor măsuri urgente pentru a nu admite agravarea de mai departe a conflictului armat din raioanele de est ale Republicii Moldova; determinarea căilor reale ale ieșirii din criza economică, politică și socială; elaborarea unui program complex care să conțină problemele strategice și tactice de dezvoltare a statului; elaborarea unui mecanism eficient de punere în aplicare a legilor adoptate. Întrebarea e: în ce măsură vor corespunde faptele și intențiile? Cît de receptiv va fi executivul la realitățile noastre grave? Cît de receptiv va fi față de reforme? Va depăși oare conservatorul Sangheli principiul jumătăților de măsură ce ne caracterizează? Nu ne vom pomeni în situația în care, făcînd pași mici, starea de lucruri se va agrava și mai mult? Or, fostul ministru al agriculturii s-a dovedit a fi destul de prudent în promovarea reformelor, tolerant față de unele delicat vorbind, încălcări de lege comise de supușii săi. Urma, cred, să se facă lumină și asupra învinuirilor grave ce i se aduc dlui Sangheli.

Opinia publică judecă în contradictoriu decizia Parlamentului, atacînd-o însă am destabiliza și mai mult situația, ceea ce, inevitabil, ar conduce la o criză fatală. Explicațiile de bază ale acestui compromis care s-a produs nu pot fi găsită decît în caracterul extrem de complex, adesea contradictoriu și confuz, al vieții politice și economice care ne domină. Șansa guvernului nu e numai șansa puterii de stat, dar e și șansa noastră.

Astăzi legislativul urmează să confirme cabinetul de miniștri. Să sperăm că el nu va face jocul partidelor politice, al grupurilor și grupuletelor, ci va da prioritate profesionalismului de care ducem lipsă, va porni de la interesele țării, ci nu de la cele ale grupurilor parlamentare, fie ele chiar și la fel de numeroase ca cel al agrarienilor.

Vlad BERCU

TELEGRAMĂ

Evenimentele tragice, care au loc în raioanele de est ale Moldovei, ne-au cutremurat profund și ne-au mișcat pînă în adîncul sufletului. Indubitabil că ele vor deveni un obiect de examinare din partea obștimii mondiale, a tuturor forțelor iubitoare de pace.

Împreună cu tot poporul moldav deplîngem pe cei pierduți, locuitori pașnici nevinovați, bătrîni, femei și copii — victime ale conflictului armat.

Indurerarea și întristarea, îngrijorarea poporului Moldovei pentru destinul său ne sînt bine cunoscute. De cinci ani de zile pămîntul nu-i în flăcările războiului. Noi credem în triumful echității, lumea va afla adevărul și numele celor culpabili de vărsarea de sînge.

Ne exprimăm solidaritatea și susținem eforturile Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova, orientate spre păstrarea integrității teritoriale și a suveranității republicii, a reglementării pașnice a conflictului.

Dragi prieteni, frați, sîntem gata să vă acordăm Dvs și întregului popor al Moldovei orice ajutor și susținere.

Cu toată sinceritatea al Dumneavoastră

Președintele Consiliului Republican al Sindicatelor din Azerbaidjan
K. AGAGUSEINOV

AȚI VRUT SĂ AFLAȚI...

SĂNĂTATEA COSTĂ BANI

Dragă redacție! În noiembrie 1991 am trecut un control medical minuțios la policlinica microchirurgia ochiului din Moscova, unde mi s-a stabilit diagnoza: «miopie de gradul I». Cică, după o operație chirurgicală vederea mi se va restabili la 100%. M-am înscris la rînd și la 4 septembrie trebuie să mă prezint la spitalul respectiv. Vreau să aflu, cît va trebui să plătesc pentru o astfel de operație efectuată la Moscova?

Melania MIHALACHE,
educatoare la grădinița nr. 2 din satul Cociulia, raionul Cantemir.

Răspunde domnul **Eugen Ion RAILEAN**, specialist superior al Direcției curative a Ministerului Sănătății:

— Pentru a rezolva problema expusă în răvașul dvs e necesar să fiți supusă controlului medical de către specialistul principal al Ministerului Sănătății, docentul Dumitru Serghei LUPAN, care activează la clinica oftalmologie a spitalului nr. 3 din Chișinău. Și clinicile oftalmologice din Chișinău sînt înzestrate cu același aparataj modern ca și cele din Moscova și efectuează cu succes aceleași operații microchirurgicale. Pentru o astfel de operație la Moscova va trebui să plătiți foarte scump — de la 30 pînă la 80 mii ruble.

PRIMA ÎNTREPRINDERE FALITĂ

În unul din răspunsurile publicate la rubrica «Ați vrut să aflați...» s-a accentuat că în republică nu există nici o întreprindere falită, în același timp ziarele publică avize că se închide ba o întreprindere, ba alta. Pe cine să cred?

Constanța GONȚA,
pedagog, raionul Orhei.

Dl. **Victor CUJBĂ**, adjunct al prim-arbitrului Republicii Moldova, ne-a informat că în prezent la Arbitrajul Republicii Moldova a apărut primul dosar cu privire la faliment. Reclamantul — banca comercială «Victoria banc» a intentat un dosar contra reclamatului — cooperativa «Dosug» din Drochia, care nu e în stare să restituie datoriile de 529 mii 214 ruble.

Desen de Iurii RUMEANȚEV